

राष्ट्रिय साप्ताहिक

मधेशवाणी

The Voice of Madhesh

डिजिटल प्लेटफर्ममा मधेशवाणी

<https://www.facebook.com/madheshvaninews><https://twitter.com/madheshvani><https://www.youtube.com/@madheshvani.7538><https://www.madheshvani.com>मिषण आन्दोलन गर्ने
उपेन्द्र यादवको चेतावनी

जनकपुरधाम । जनता समाजवादी पार्टी, नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले मधेश आन्दोलनबाट प्राप्त उपलब्धिलाई समाप्त पार्ने प्रयास गरिए मुलुकलाई मिषण आन्दोलनको सामना गर्नु पर्ने चेतावनी दिएका छन् । जसपा, नेपालका आधार संगठन निर्माण अभियान अन्तर्गत शनिवार जनकपुरधाममा आयोजित अभिमुखीकरण कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष यादवले मधेश आन्दोलनले स्थापित गराएको समानुपातिक समावेशी प्रणालीलाई समाप्त पार्ने पड्यन्त्र गरिए जसपाले आन्दोलनको आँखिबेही ल्याउने चेतावनी दिएका हुन् ।

समानुपातिक समावेशी प्रणालीले विभेदमा परेका समुदाय वर्गको पहुँच शासन सत्तामा पुगेको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष यादवले शासन सत्तामा उपेक्षित वर्गको पहुँच ठुला दलहरूले पचाउन नसकेर पड्यन्त्र गर्न थालेको आरोप लगाए । जसपा नेपालको आधारभुत संगठन निर्माण अभियान आन्दोलनको पहिलो खुट्टिको रहेको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष यादवले दोश्रो चरणमा बडा देखि प्रदेश सम्मको अधिवेशन सकेर तेस्रो चरणमा आन्दोलनको शंखनाद हुने उद्घोष गर्नु भयो । शोषित पीडित वर्ग अझै अधिकार सम्पन्न हुन नसकेको उल्लेख गर्दै अध्यक्ष यादवले आन्दोलनको विकल्प नरहेको बताउनु भयो ।

एक फरक प्रसंगमा अध्यक्ष यादवले नेपाली कांग्रेस र कम्युनिष्टले देशको कयापलट गर्छु भन्नु हस्यास्पद रहेको बताउँदै कांग्रेस र कम्युनिष्ट मिलेर देशलाई छोको बनाएको आरोप लगाए । बहुदलीय व्यवस्था आएको ३५ वर्षमा ३० वर्षभन्दा बढी समय कांग्रेस र कम्युनिष्ट मिलेर देश चलाएको उल्लेख गर्दै उनले विकासका हरेक सूचक छ्स्त हुनुमा कांग्रेस र कम्युनिष्ट नै दोषी रहेको बताए । यो अवधिमा देशको शैक्षिकस्तर, कृषिको अवस्था तथा औद्योगिकीकरण लगायतका सबै क्षेत्र छ्स्त हुँदै जाँदा देश नै खोक्रो भएको उनको भनाइ छ ।

उनले भने, 'कांग्रेस तथा कम्युनिष्टहरूको शासनकालमा देशमा शिक्षा बचाव भएको छ, किसानहरू कृषि पेशाबाट पलायन भएर वैदेशिक रोजगारमा जान बाध्य भएका छन्, लाखौं नेपाली नागरिकलाई रोजगारी दिएको उद्योग कलकारखाना छ्स्त भएका छन् । अहिले पनि दलित समुदायको साधमा न्याय भएको छैन । अहिले पनि दलित, महिला, आदिवासी, जनजाति, मुस्लिम, थारु समुदायलाई यथोचित न्याय हुन सकेको छैन । अहिले पनि यो वर्ग राज्यबाट अपहेलित र अपमानित छ ।

स्वराज आन्दोलनका प्रथम शहीद
राम मनोहरको पुण्यतिथि मनाइयो

काठमाडौं । डा.सीके राउत जनमत पार्टीले स्वराज आन्दोलनका प्रथम शहीद राम मनोहर यादवको ७औं पुण्यतिथि मनाएको छ ।

काठमाडौंको मध्यवानेश्वरस्थित जनमत पार्टीको केन्द्रीय सम्पर्क कार्यालयमा शनिवार स्वराज आन्दोलनका लागि प्रथम शहीद यादवको पुण्यतिथि तथा स्मृति दिवस मनाइएको हो ।

जनमत पार्टीका राष्ट्रिय उपाध्यक्ष एवं प्रतिनिधिसभा सदस्य अब्दुल खान, राष्ट्रिय उपाध्यक्ष ई दीपक कुमार शाह, पार्टीका प्रमुख सचेतक अनिता देवी साहलगायत पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूको उपस्थितिमा पुण्यतिथि तथा स्मृति दिवसको दिन श्रद्धाञ्जली अर्पण गरिएको थियो ।

शहीद राम मनोहर यादवको सहादत दिवस - तत्कालीन मन्त्रीलाई वर्दिया जिल्लाको एउटा कार्यक्रममा प्रसन सोझ आएको भन्दै मन्त्रीको निवेदनमा प्रहरीद्वारा पक्राउ गर्न लगाई हिरासतमा चरम यातना दिँदा वि.सं.२०५७ साल भाद्र १५ गते उनको हिरासतमै मृत्यु भएको थियो ।

मधेशी दलहरविरुद्ध भण्डाफोर गर्ने चेतावनी

काठमाडौं । मधेश जनजागरण अभियानले मधेशको मुद्राप्रति मधेशी दलहरू असवेदनशील र गैरजिम्मेवार भएको आरोप लगाएको छ । अभियानले मधेशी दलहरूलाई मधेशको मुद्राप्रति गम्भीर आग्रह गर्दै खबरदारीसमेत गरेको छ ।

अभियानले आइतबार काठमाडौंस्थित मधेश मिडिया हाउसमा 'मधेशको मुद्राप्रति मधेशी दलहरूको उदासीनता किन ?' विषयक पत्रकार सम्मेलन गरी मधेशी दलहरूलाई खबरदारी गरेको हो ।

अभियानले पत्रकार सम्मेलनमा जारी गरेको विज्ञप्तिमा भनेको छ, 'नेपाल सरकार र मधेशी पार्टीहरूबीच विगतमा भएका सम्झौताहरूको कार्यान्वयनमा देखिएको ढिलाइप्रति हाम्रो गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको छ । सम्झौता कार्यान्वयनको प्रक्रियामा देखिएको यस प्रकारको असवेदनशीलता र गैरजिम्मेवारीले देशको संघीय लोकतान्त्रिक प्रणालीप्रति मधेशी जनताको विश्वासमा गम्भीर असर परेको हो ।

मधेशी समुदायका हकअधिकार सुनिश्चित गर्नका लागि सम्झौतामा उल्लेखित बुँदाहरूको समयमै कार्यान्वयन अत्यावश्यक रहेको भन्दै अभियानका नेताहरूले यी सम्झौताहरूलाई अझै पनि पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गर्न नसक्नु मधेशी दलहरूको इच्छाशक्ति र प्रतिबद्धतामाथि गम्भीर प्रश्नचिह्न खडा गरेको टिप्पणी गरेका छन् ।

पत्रकार सम्मेलनमा अभियानका

संयोजक रंजीत कुमार भाले अभियानको तर्फबाट यस विषयमा गम्भीर चिन्ता व्यक्त गर्दै मधेशी दलहरूलाई सम्झौताका सबै बुँदाहरूलाई तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउन जोडदार माग गरेका छन् । उनले सम्झौताका बुँदाहरूमा स्पष्टरूपमा उल्लेख भएका संघीयता, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, समावेशीकरण र मधेशी जनताका अधिकारहरूको पूर्ण सुनिश्चितताका लागि मधेशी दलहरूले तुरुन्तै आवश्यक कदम चाल्नुपर्ने आग्रह गरे ।

उनले सबै दल र सरकारवालाहरूलाई यस विषयमा गम्भीरतापूर्वक ध्यान दिन र जनताका पक्षमा रहेको सम्झौताका बुँदाहरूलाई तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउन आह्वान गरेका छन् । उनले मधेशीहरू मुद्राबाट विचलित भई ठुला दलहरूले मुद्राबाट आउन लागेको उनले जिकिर गरे ।

ठुलाका पुच्छर भए, सीके राउतले स्वतन्त्र मधेशको कुरा गरेपछि, कहाँ गए स्वतन्त्र मधेश ?' उनले आक्रोश पोख्दै भने, 'जसपा माओवादीको पुच्छर, लोसपा कांग्रेसको पुच्छर र जनमत पार्टी एमालेको पुच्छर भएका छन् ।'

मधेशी दलले मधेशी जनताका लागि नभई आफ्नो परिवार र विदेशीका लागि काम गर्दै आएको आरोप लगाए । उनले मधेशी दलहरूले २२ जिल्लाको मधेशलाई आठ जिल्लामा सीपलित गरेको आरोप लगाउँदै भने, 'मधेशी दलहरूले मधेशी जनतासँग माफी माग्नु, तफाइर आफ्नो व्यवहारमा सुधार ल्याउनु, नभए यसको परिणाम भयावह हुनेछ ।' केही दलाल मधेशी नेताहरूका कारण प्रदेशको स्वाभिमान खसेको भन्दै अब मधेशी दलहरूले विरुद्ध आन्दोलन गर्नुपर्ने अवस्था आउन लागेको उनले जिकिर गरे ।

संयोजक भाले मधेशी दलका

नेताहरूलाई नै मधेशवाद हो भन्ने कुरा बाह्य नभएको बताए । उनले मधेशी दलहरूका लागि मधेशवाद भनेको कांग्रेस, एमाले र माओवादी चालुसी गर्ने मात्र रहेको आरोप लगाए । 'मधेशी दलका नेताहरूलाई मधेशवादको पाठ पढाउन हामी तयार छौ । उहाँहरू सुधिनुहुन्छ भने सुधिनुस्, होइन भने आगामी परिणामका लागि तयार हुनुस्' उनले भने ।

यसै गरी, पत्रकार सम्मेलनमा अभियानका नेता डा.आदर्श ताम्रवागीले मधेशी जनता मधेशी दलबाट पनि पीडित रहेको बताएका छन् । उनले भने, 'हामी नैमधेशी दलहरूबाट त पीडित छौंथियौं, मधेशी दलहरूबाट पनि पीडित हुँदै आएका छौ । हामीले मधेश जनजागरण अभियान (त्रिनेत्र)माफत सचेत गराउन चाहन्छौ ।'

कार्यक्रममा अभियानका नेताहरू प्रकाश कट्टारी, पंकज देव, भरत सकनी लगायतका बक्ताहरूले मधेशी दलहरूलाई सुधिन आग्रह गरेका छन् । ती बक्ताहरूले आगामी दिनमा मधेशी दलहरू सुधिन भने ती दलहरूकै विरुद्ध मधेशमा भण्डाफोर गर्ने र आन्दोलनसमेत गर्ने चेतावनी दिएका छन् । मधेश जनजागरण अभियानले विगतमा मधेशी दलहरूले सरकारसँग गरेको सम्झौताहरूबारे स्मरणपत्र बुझाएका थिए । त्यसबारे मधेशी दलहरू कुनै किसिमको गम्भीरता नगरेकाएको भन्दै पत्रकार सम्मेलन गर्न बाध्य भएको बताएका थिए ।

संयुक्त मधेश संघर्ष समितिले ३१ गते खबरदारी सभा गर्ने

जनकपुरधाम । संयुक्त मधेश संघर्ष समितिले आगामी भाद्र ३१ गते जनकपुरधाममा खबरदारी सभा आयोजना गर्ने निर्णय गरेको छ । भाद्र १८ गते मंगलवार सम्पन्न संयुक्त संघर्ष समितिको बैठकले यो निर्णय गरेको हो ।

बैठकमा तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टीको अध्यक्ष वृषेण चन्द लाल, वरिष्ठ नेता डा. विजय कुमार सिंह, मधेश राष्ट्रिय युक्ति मोर्चाको संयोजक जगत प्रसाद यादव, एकीकृत समाजवादी पार्टीको नेता शील भान, नेत्रन सदावामा पार्टीको महासचिव पवन कुमार साह, जनअधिकार पार्टीको अध्यक्ष इमदाद गह्वी लगायतका जोगेन्द्र राय, वतीश लाल शस, सुभाष कर्ण, विभा ठाकुर, विन्दु

ठाकुर, विमला साह, भोलापण्य भग, मुरारी कर्ण, इन्द्रवर पण्डित, आदि नेताहरूको उपस्थिति थियो । तराई-मधेश लोकतान्त्रिक पार्टीको प्रचार विभाग प्रमुख उमेश कुमार मण्डल

अनुसार "२०८१ भाद्र ३१ गते संयुक्त मधेश संघर्ष समितिले जनकपुरधामको कलवार कुटीमा दिउँसो १ बजे 'मधेश र संविधान संशोधन: हाम्रो खबरदारी' माथि केन्द्रित रहेर खबरदारी सभा गर्नेछ ।"

संयुक्त मधेश संघर्ष समितिले मिति २०८१/०४/०४ गते प्रकाशित प्रेस विज्ञापित मार्फत प्रदेशहरूलाई निर्वाचन क्षेत्र मानी पूर्ण समानुपातिक निर्वाचन पद्धति, प्रदेशहरूको सीमाभित्रमा परिधान आधारित सुधार, अनुचित प्रेसहोल्डको समाप्ति, प्रदेश र स्थानीय तहको प्रतिनिधि सदन राष्ट्रिय सभा को भूमिकामा अफ भजवृत्ती, संघीय संरचनामा प्रदेशिक स्वाशासनको सुदृढताको निमित्त प्रादेशिक राजनीतिक दलहरूको मान्यता, भ्रष्टाचारमाथि कारगर नियन्त्रण र सुशासनको सुनिश्चितता जस्ता मागहरू अघि सारेको छ । समितिले सबै परिधानवादी संघीयतावादीहरूलाई गोलबन्द हुन आह्वान समेत गरेको छ ।

५१% सहभागिताका लागि महिला मोर्चाले आन्दोलन गर्ने

काठमाडौं । आम जनता पार्टी (आजपा) निकटको आम महिला मोर्चाको केन्द्रीय कमिटी पुनर्गठन भएको छ । काठमाडौंमा शनिवार सम्पन्न एक भेलाबाट मोर्चाको अध्यक्षमा कुमारी बबिता सर्वसम्मत चयन भएकी छन ।

बबिताको अध्यक्षतामा ७५ सदस्यीय महिला मोर्चाको केन्द्रीय कमिटी गठन भएको हो । भेलाले देशमा रहेको जनसंख्याको आधारमा राज्यको हरेक तह र निकाय ५१ प्रतिशत महिलाको सहभागिता हुनुपर्ने माग समेत गरेको छ ।

मुलुकमा भएको हरेक आन्दोलनमा महिलाहरूको सहभागिता रहेको भए पनि महिलाहरू ३३ प्रतिशतमा सिमित राख्नु न्यायसंगत नभएको अध्यक्ष बबिताले जनाएकी छन । यसैले महिलाको हकअधिकार एवं महिला हिसाको विरुद्धमा देशव्यापी विभिन्न संघर्षका कार्यक्रम

गर्ने मोर्चाले निर्णय गरेको छ । 'सरकार, व्यवस्थापिका, न्याय, आयोग, सेना, प्रहरी, कर्मचारी र सबै राज्यको

महिला मोर्चाको अध्यक्ष बबिताले भनिन् । भेलाले उपाध्यक्षमा रुपसागर उपाध्याय, रत्नकुमारी साह, हेमादवी साह, सावित्री चौधरी, चन्द्राकुमारी साह, महासचिवमा सिमा जयसवाल, उपमहासचिवमा सविता बुढाथोकी, रिना पटेल, सचिवमा देवकुमारी साह,

सकिना खातुन, सुनिता महतो, विभा साह, मन्जु कुशवाहा र कोषाध्यक्षमा मिनादेवी साह सर्वसम्मत चयन भएका छन् ।

यसैगरी सदस्यहरूमा फुलबदन देवी, सिवानी साह, किरण यादव, आशादेवी कानु, पुजा कुशवाहा, सोविता गोतामे, हरिकला देवकोटा, रेखा साह, कोशिला देवी साह, डा.खटा चौधरी, मधु चौधरी, ममता चौधरी, कनन सिंह (ममता साह), प्रेमा देवी साह, पुजा गुप्ता, श्रीदेवी श्रेष्ठ, उमा सापकोटा, विमल भुजेल, इन्द्रवर कुमारी सन्कर, धुर्मी देवी खत्वे, सरस्वती तामाङ, सन्ध्या पासवान, उमा तमाङ, पुनम थापा, लक्ष्मी सुनार सविता देवी साह, इन्द्रवती देवी साह, मन्नु राउत, सोनामती राम, अन्नु यादव लगायतका रहेको मोर्चाका इन्चार्ज देवी पण्डित र अध्यक्ष कुमारी बबिताले जारी गरेको विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ ।

सम्पादकीय

स्वार्थपूर्ण षड्यन्त्रमा जेलिंदै मुलुक

नेपाली जनताको ठूलो बलिदानी, कुर्बानी र निरन्तरको संघर्षबाट प्राप्त भएको संघीय लोकतान्त्रिक गणतान्त्रिक व्यवस्थाको अस्तित्व समाप्त हुने अवस्थामा देखिदैछ। चौतर्फी यसको खिल्ली उडाउँदै छन् भने समसान घाटमा जलाई सकेको राजसत्ता शुक्राचार्यको संजिवनी वृत्तीको बलमा राक्षसहरू पुनः जीवित हुने गरेको जस्तै स्वार्थी नेताहरूको स्वार्थपूर्ण षड्यन्त्रबाट जीवित हुने सपना देखिदैछ। उनीहरूलाई वाध्यात्मक बाटोमा हिडाउँदै देशलाई अनिर्णयको बन्दी बनाउँदै लोकतन्त्रलाई समाप्त पार्ने खेल खेल्दैछ। हातीको देखाउने दाँत र खाना चपाउने दाँत भिन्न रहेको जस्तै नेताहरूको मनभित्रको कुरा र बाहिरको कुरामा आकाश जमिनको फरक देखिन्छ। जनताको हकहित तथा लोकतन्त्रको स्थायित्वको लागि नेताहरूको प्रतिबद्धता देखिंदै।

जस्तोसुकै मूल्य चुकाएर पनि हामी लोकतन्त्रको रक्षा गर्छौं भनेर कसम खाने भुटा नेताहरूको भित्री मनसाय र सर्प जस्तो टेढो चाल हेर्दा महाभारतको पात्र तथा दुर्योधनको मामा चालबाज शकुनि भन्दा कम देखिंदै। शब्द जालबाट दुनियाँलाई भ्रमित पार्दै आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गर्ने क्षमताको काम हाम्रा नेताहरूमा देखिन्छ। नेताहरूको दुष्ट आत्मा र कुबुद्धिका कारण जनताको लोकतन्त्रमाथिको आस्था र विश्वास गुमिदैछ। कमाउने भालू र खाने चालु जस्तो प्रवृत्ति देखिदैछ। राजनीतिक दलहरूको भित्रमा चालू र बेदमान नेताहरूको हुकुमत भएको कारण नै नेपाली जनता अन्याय र अत्याचारको मार खेपिदैछन्। शासनको बागडोर विदेशीको हातमा देखिन्छ भने शासक गुलाम भन्दा माथि उठ्न नसकेको देखिन्छ। बाहिर जतिसुकै ढुवाँस दिए पनि भित्र गुलामीलाई नै परम कर्तव्य मानेको देखिन्छ। जनताको खुन पसिनाको कर्माबाट एसोआरामका जीवन बिताउने नेताहरू जनताको हकहित तथा राष्ट्र निर्माणको लागि ठोस कदम कहिल्यै चालेन।

राम्रो उद्देश्य, नीति तथा कार्यक्रमको विषय ल्याए पनि कार्यान्वयन पक्ष सफल देखिंदै। नचाहँदा चाहँदै पनि गर्भभित्र आइसकेको बच्चालाई हत्या गर्न पछि नहर्ने हत्यारिनी आमा भन्दा कम गएगुन्नेको नेपाली नेताहरूको छवि देखिंदै। गैर जिम्मेवार कदम उठाउँदै देशलाई अनिर्णयको बन्दी बनाउँदै संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र व्यवस्थालाई धरायसी बनाउन, संविधानबाट बनेको संविधानलाई समाप्त पार्ने ठूलो षड्यन्त्र गरिदैछन्। आफ्नो व्यक्तिगत तथा दलगत स्वार्थ पूरि हुने उद्देश्यबाट प्रतिगामी तत्त्वलाई बलपुर्णै कार्य गर्न तल्लीन रहेको देखिन्छ। काठमाडौँबाट बाहिर निहँच्ने तथा जनतासँग सिधा सम्पर्क नभएको मालिक जस्तो कठोर व्यवहार गरेर उद्देश्य विपरीत कार्यमा लगाएको देखिन्छ। यस्तो अवस्था रहुन्जेलसम्म देशले निकाश पाउन नसकिने निश्चित नै देखिन्छ। देशप्रति राजनीतिक दल उदासीन रहेको कारण नै देशमा अशान्ति र अच्यौलको वातावरण छाएको छ।

विगतका इतिहास हेर्दा संस्थापक पक्षको हैकमवादी प्रवृत्ति र आफ्नो विचार मात्र उपयुक्त ठान्ने सोचका कारण नै राजनीतिक दलहरूमा विभाजनको प्रकरणको सुरुवात भएको देखिन्छ। नोकर र मालिक जस्तो कुसंस्कार पार्टीभित्रमा पलाएको र आदेशको पालना हुनुपर्ने चलन चलाएको कारण तथा उद्देश्य विपरीत पार्टीलाई प्रयोग गरेको कारण पार्टीहरू आपसी विभाजनमा परिदै आएको छ।

संविधान जारीको समय अघि र पछि पनि मुलतः मधेशी र आदिवासीहरू संविधानमा आफ्ना असन्तुष्टि राखेर आन्दोलन गरे। तर मधेशी जनजातिहरू लामो समय देखि नेपालमा आन्दोलनरत रहेको हो। पछिल्लो परिवर्तनको निमित्त भएको मुख्य आन्दोलन भनेको दश वर्षे जनयुद्ध र ०६२-६३ को जनआन्दोलन हो। दुवै आन्दोलनको मिलन बिन्दु १२ बुँदे दिल्ली समझदारी हो। जसमा जातीय क्षेपित्र विभेदहरू समाप्त गरिने र राज्यको पुनः संरचना गरिने कुरा उल्लेख थियो। विश्वास गरिने आधारहरू थियो। किनभने माओवादीले जनयुद्धमा जनसरकारहरू नै पहिचानमा आधारित बनाएर अभ्यास गरिरहेका थिए। यता सात दल भित्र पनि सद्भावना पार्टी (आनन्दी देवी) थियो जसले सधैं मधेशको अधिकार र स्वायत्तको कुरा गरिरहेको थियो। आन्दोलनको झुफटमै लेखिसकेपछि उत्पीडित नेपाली जनताले विश्वास नगर्ने आधार पनि थिएन। त्यसैले उक्त आन्दोलनमा मधेशी आदिवासी जनजातिले खेलेको महत्वपूर्ण भूमिकालाई दलहरूले सत्तामा जानेवित्तिकै विर्सिए। आन्दोलनको बेला जन्म-जन्मको हाम्रो साथ छ भन्ने दलहरू कुसीमा पुग्ने वित्तिकै तपाईंको 'भ' भन्ने अवस्थामा पुगे। अन्तर्गत संविधान घोषणा पश्चात मधेशीहरू सहकमा आए र प्रथम संविधानसभा निर्वाचनको पूर्वसन्ध्यामा बाध्य भएर दलहरू विरुद्ध जनजातिहरू पनि सडकमा उत्रिनुपर्यो। राज्यले दुवैसँग सम्झौता गर्यो। २०६४ साल साउन २२ गते जनजाति महासंघ र नेपाल सरकारकाबीच २० बुँदे सम्झौता भयो, जसका हस्ताक्षरकर्ता (सिनेटीरिज) महासंघको तर्फबाट डा. श्रेष्ठ गुरुङ थिए भने सरकारको तर्फबाट बरमान राष्ट्रपति तथा तत्कालीन शान्ति तथा पुर्ननिर्माण मन्त्री रामचन्द्र पौडेल थिए। त्यसैगरी २०६५ भदौ १९ गते मधेशी जनाधिकार फोरम र सरकार बीच २२ बुँदे सम्झौता भएको थियो। सहमतिमा तत्कालीन सरकारको तर्फबाट बरमान राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल र फोरम नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले हस्ताक्षर गरेका थिए। त्यो सहमति अपुरो भएपछि त्यसपछि संयुक्त लोकतान्त्रिक मधेशी मोर्चा र नेपाल सरकारले २०६४ फागुन १६ गते संविधानसभाको पहिलो निर्वाचन अघि ८ बुँदे सहमतिमा हस्ताक्षर गरेका थिए। सम्झौतामा हस्ताक्षर गर्नेहरूमा मोर्चाको तर्फबाट राजेन्द्र महता, उपेन्द्र यादव र महन्थ ठाकुर थियो भने नेपाल सरकारको तर्फबाट स्वयं प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाले हस्ताक्षर गरेका थिए। त सम्झौताहरू पूर्ण रूपले कार्यान्वयन गरिएन कार्यान्वयन गराउनकै निमित्त संविधान निर्माणको क्रममा पनि पटक पटक आन्दोलनहरू भए। नेपालको मधेशी र आदिवासी जनजाति आन्दोलन भनेको राज्यले लामो समयदेखि गरेको विभेदका कारण जन्मिएको संगठित अभियान हो। नेपालमा मधेशी र आदिवासी जनजातिहरूको आन्दोलनको इतिहास

लामो छ। नेपालमा मधेशी र आदिवासीहरूले विद्रोह र आन्दोलन राष्ट्र राज्य निर्माणको क्रममा औपनिवेशिकता, संस्कृतिकरण र आत्मीकरणको विरुद्ध गर्दै आएका छन्। गोर्खाका राजा पृथ्वीनारायण शाह र उनका सन्तानले विभिन्न कालखण्डमा आक्रमण गरी गोर्खा राज्यमा समाहित गरेसँगै गोर्खा राज्य विरुद्धको मधेशी र आदिवासी विद्रोह सुरुवात भयो। ती विद्रोहमा हिंसा र दमनका घटना अस्वाभाविक रूपमा भयो। ०६२-६३ को जनआन्दोलन र लोकतन्त्रको बहालीमा महत्वपूर्ण योगदान र बलिदान गरेका जनजाति र तिनका एजेन्डाहरूलाई पछि महत्त्वहीन बनाइएको छ। नेपाल भित्र थुप्रै राष्ट्रहरू छन् तिर राष्ट्रहरू आधुनिक राज्यहरूमा पनि आफ्नो भूमि, भूक्षेत्र तथा श्रोतहरूमा स्वाशसन र आत्मनिर्णयको अधिकारको लागि संघर्ष गरिरहेकै छन्। नेपालका (आदिवासी जाति, मधेशी, खस) राष्ट्रहरूले पनि विगत लामो समयदेखि आन्तरिक औपनिवेशिकताबाट मुक्त हुने तथा आफ्नो भूमिमा स्वाशसन र आत्मनिर्णयको अधिकार उपयोग गर्न पाउनु पर्ने दावासहित गरिरहेको संघर्षको क्रममा नेपालमा लोकतन्त्र स्थापित भएको हो। स्वाशसन, स्वायत्तता र आत्मनिर्णयको अधिकार, प्रजाजानत कानून, भूमि-प्राकृतिक स्रोतको सामूहिक अधिकारमा सशक्त दावी गर्ने तहसम्म यो आन्दोलन आइपुग्यो। संविधान निर्माणकै समयमा भएको मधेश आन्दोलन तुहाइयो, मधेशी लगायत आदिवासी समिलित संघीय गठबन्धनको आन्दोलन पनि तुहायो। निश्चित जनसंख्या भएका र आफ्नो थालयतबेला बाहुन्य रहेकाहरूको निमित्त प्रदेशको सिमाना त गरेनन् नै, संविधानको धारा २२५ मा गाउँपालिका, नगरपालिका तथा सङ्घ, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको विस्थापन गर्ने सरकारले आयोग गठन गर्ने भन्दै सोही आयोगले त्यसलाई टुट्याउन निवेदन गर्यो। आयोग गठन भएपछि एक वर्षमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालयमा प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल 'पुष्प'को उपस्थितिमा उपप्रधान, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्री कमल थापासमक्ष आयोगका अध्यक्ष बालानन्द पौडेलले सो प्रतिबन्धन बुझाए। तर अझुगे प्रतिबन्धन। तथापि, सरकारले ग्रहण गर्यो। संविधानमै उल्लेख रहेको स्वायत्त र विशेष संरक्षित क्षेत्र पनि बनाइएन। संविधान जारीपश्चात् पनि जनजातिहरूको असन्तुष्टि बेला बेलामा त्यसले आन्दोलनको रूप लिन्छ। जस्तै प्रेश नं. १ को नाम प्रदेश सभाबाट कोशी नामाङ्कन गरिएपश्चात् पूर्वमा सो नाम सञ्चान्द २०७९ फागुन १८ गतेदेखि सङ्घीय र सद्भावना पार्टी यस आन्दोलनमा राज्यको दमनमा लजेहाइ लिम्बू (पदम लिम्बूले वीरगति प्राप्त गरिसकेका छन्।

काठमाडौँ उपत्यकाभित्रै लप्सीफेदीमा जारी प्रतिरोधी आन्दोलन निरन्तर चलिरहेकै छ। अर्थात् कालदेखि रहेको बस्तीको माफमै सवरेक्षण बनाउने विद्युत प्राधिकरणको ढिपीको प्रतिरोध तामाङलगायत स्थानीयहरू गरिरहे तर उपयुक्त सुनुवाई भएन। जसिङ्गीवामा हाइटेन्सन लाइनले तामाङ समुदायलाई विस्थापित गरे विरुद्धको आन्दोलन होस् या आदिवासी समुदायको प्रजाजानत विवाहसम्बन्धि अभ्यासको मनोमानी जेनेटिक अपराधी व्याख्याविरुद्धको संघर्ष हुन्, ती छुट्टाछुट्टै भएर उपलब्धि हासिल गर्न सकिरहेका छैनन्। स्वदेशी/आदिवासी आन्दोलनको रोग रहेको दलीयकरण र एनजीओकरणबाट मुक्त हुनुजस्तै छ। आजको दिनले नेपालका स्वदेशी राष्ट्रहरूमाथि कायम रहेको औपनिवेशिकता अन्य गर्दै स्वाभिमन एव आत्मनिर्णयको अधिकार प्राप्तिको लडाइँमा लाग्ने प्रेरणा स्वदेशी राष्ट्रहरूको युवामा जागृपुन्छ। वास्तवमा विगतका आदिवासी जनजाति आन्दोलनलाई हेर्ने हो भने कुनै न कुनै राजनीतिक दलको विचार र छत्रछायाँमा गएर विलय हुने गरेको छ। अब यसबाट बच्ने आफ्नै राजनैतिक शक्ति बनाउनु आवश्यक छ। देशमा एकत्रित आन्दोलनको प्रण आवश्यक छ। तसर्थ यसले अझुरा रहेका क्रान्तिलाई पूरा गर्नको निमित्त नयाँ एकीकृत संघर्षको माग गर्दछ। मधेशीले ६-६ महिना लामो आन्दोलन गर्यो, निष्कर्षमा पुग्न सकिएन। काठमाडौँ केन्द्रित विभिन्न आन्दोलन गरियो तुहियो। निर्वाचनमा भाग नलिने भनेर निर्णय गरियो, निर्वाचन केन्द्रित आन्दोलनका कार्यक्रम गर्न थालियो संगैको सहकर्मि घोषा दिएर निर्वाचनमा भाग लिन पुगे। यस पश्चात त वास्तवमा हामि समानताको लडाइँको एउटा अध्यायमा हारिसकेका थियौं। संविधान निर्माण बरपर भएको आन्दोलनहरू पनि एउटा युद्ध नै थियो। नेपालको संस्थापन पक्ष सँग आत्मगौरवको निमित्त लडिएको एक कालखण्डको विना हतियार शान्तिपूर्ण युद्ध। जुन युद्ध हामि हारिसकेका थियौं। मधेशी जनजाति हारको कारणले मनोविज्ञानमा थिए, अझै पनि छ। युद्ध बा क्रान्तिको पनि एउटा विज्ञान हुन्छ। कुनैपनि युद्ध हारिसकेपछि हारेको पक्ष सँग तिन वटा विकल्प हुन्छ। एउटा आत्म समर्पण गर्नु दोस्रो अव के गर्ने न गर्ने अन्यौलमा रहनु र यतिकै निस्किय गएर सिङ्गुर र तेश्रो भनेको पुन उक्त हारेको युद्ध जित्ने तयारी गर्नु। पहिलो विकल्प फाइदाको विकल्प हो, दोस्रो विकल्प आत्म समर्पण गरिने भन्न त मिल्नो, आत्म गौरव पनि गर्न मिल्नो तर वास्तवमा त्यो विकल्प आत्म समानताको क्रान्तिमा रहेकाहरू मध्ये कोहि कोहि आत्म समर्पण गर्दै, आत्म आलोचित हुदै फर्के। कोहि निष्क्रिय रहे, अहिले पनि टाइम पास गर्दै छ। तर तिनीहरू मध्ये राजेन्द्र महता पुन जित्नेगरी तयारीमा लागे, राष्ट्रिय मुक्ति क्रान्तिको आह्वान गरे। जोरे बहादुर खापागी नेतृत्वको जनमुक्ति पार्टी र सद्भावना पार्टी प्रजातन्त्र स्थापना पश्चात् वि.सं. २०४८ को चुनावमा एउटै चुनाव चिह्नमा लडे। मधेशको उत्तरी शहर

सन्तोष मेहता

धरान लगायत ठाउँमा सद्भावना र जनमुक्तिको संयुक्त कार्यालय थियो। दुवै पार्टीको फण्डा एउटै घरमा राखिएको थियो। सद्भावना पार्टीका संस्थापक अध्यक्ष गजेन्द्र बाबु मधेशी उत्पीडनको मात्र होइन, जनजातिको उत्पीडनको पनि कुरा गर्थे। अब पुन बेला भएको छ, यी दुवै निर्गसिहरू एकठाउँमा आउनु पर्छ। अधिकार र पहिचान खोज्ने सबैलाई एकत्रित नगरी हाम्रो माग पूरा हुँदैन। अझुगे, अपुरो क्रान्तिको कार्यभारलाई पूरा गर्ने विषय सामान्य होइन। मधेशको शिक्षा र वर्तमानको यथार्थवीच नवीनतम क्रान्तिको खाका कोर्ने कुरा जटिल से जटिल हो। त्यसको लागि हजारी नेता, कार्यकर्ताहरूलाई जुफ्रा, क्रियापल र लाखौं जनताको पंक्तिलाई क्रान्तिको प्रक्रियामा गोलबद्ध गर्नु पर्छ। हारेको मनोविज्ञान भएको हुदा मुख्य कुरा क्रान्ति असम्भव देखिने र नेतृत्व प्रतिको अविश्वास स्वाभाविक नै हो। त्यस्तो ऐतिहासिक कार्यभार अगाडी बढाउन क्रान्तिकारी पार्टी र दुरदर्शी नेतृत्वको समूह आवश्यक छ नै। एकीकृत क्रान्ति अर्थात् राष्ट्रिय मुक्ति क्रान्तिको कार्यदिशामाफर्त नै अब सबै सद्भावनाहरूको ढोका खोल्ने छ। जनमनले देख्न, सुन्न, महसुस र भोग्ने गरी कार्यदिशा, रणनीति र कार्यनीतिले व्यापकता पायो भने हारेको युद्ध पुन जित्न सक्छौं, हारेको मनोविज्ञान पुन उठाउन सक्छौं। निश्चित रूपमा क्रान्ति जटिल प्रक्रिया हो। क्रियाको प्रतिक्रिया दिएर इमोसनल कुराहरू भडकाएर मात्रै हुन्न। पुर्णतन कार्यदिशा र अरहरू हिँडेको बाटोबाट क्रान्ति सम्भव हुँदैन। अवश्य पनि आफ्नै खन्दै, बनाउँदै, अजडको महाविपत्तिहरू फर्काउँदै, गम्भीर चुनौतीहरूको सामना गर्दै, नयाँ शिखर यात्रामा लम्कनु पर्दछ। बाटो बनाउँदै गर्दा भीमकाय चट्टान देखिन्छन्,पस्बालहरू भेटिन्छन्। जब क्रान्तिको वेगवायु प्रवाहले ती सबैलाई छिचोल्दै अघि बढ्छ। तब मात्र हाम्रो आस्था र विश्वासको गन्तव्य बहल राष्ट्र राज्य र हाम्रो पूर्वीय दर्शनमा आधारित मौलिक स्वदेशवादमा पुग्ने राजमार्ग तयार हुँदै जान्छ। नयाँ यात्रा, नयाँ बाटो, नयाँ दिशाबोधसहित राष्ट्रिय मुक्ति क्रान्तिले आफ्नो विकास प्रक्रियामा नेपाल र परिवर्तित विश्वका विशेषताहरू पकडै नयाँ संश्लेषण गर्न सक्नुपर्छ। गोलचक्रवाद, आत्मसमर्पणवाद र विसर्जनवादको विरुद्ध निर्णायक क्रान्तिको आर्षिमा सिङ्गे देश लेपनेटिन्छ। त्यतिबेला राष्ट्रिय मुक्ति क्रान्तिको लहरलाई कसले रोक्न सक्छ ?

संविधान संशोधन पश्चगमन हैन, अग्रगमनका लागि हो

संविधान संशोधनको एजेन्डा सत्तामा जाने भन्दाभन्दा नहोस् भनेर मैले नै बोलेको छु । संविधान संशोधन एजेन्डा बनिसक्यो । केही महिनापछि कांग्रेस-एमालेप्रति जनताले प्रश्न गर्न थाल्छन् । प्यान्डोरा बक्स खोलेजस्तै हुन्छ भन्नेलाई नतर्सिनु भनेको छु ।

समानुपातिकलाई राष्ट्रिय सभामा लाने कुरा पनि आए । त्यसलाई जस्ताको त्यस्तै राखौं र ४० प्रतिशत जसले पाउँछ, सरकार त्यसले बनाउँछ भन्नेजस्ता दृष्टिकोण आएको छ ।

० महासमिति बैठकमा प्रस्तुत प्रतिवेदन पारित गर्दै कांग्रेसको केन्द्रीय समिति बैठक सकियो । प्रतिवेदन पारित भएपछि चर्काचर्की पनि भयो । केन्द्रीय समिति बैठकले कांग्रेसलाई अग्रगामी दिशामा अघि बढाउँछ ?

— कांग्रेस अग्रगामी दिशामा सधैं अघि बढ्ने पार्टी हो । अग्रगामी विषय र एजेन्डा बोकेकाकै कारण जेठो र ठुलो पार्टी भएको हो । महासमितिले बैठकमा पनि यस्तै एजेन्डामा छलफल भएको थियो । सोही दस्तावेजमा भएका विषय र आएका सुझावहरूमाथि छलफल गरेर पारित भयो । केन्द्रीय समिति म्याराथन दौडजस्तै भयो । हामीले मुलुक र देशको भविष्यलाई हेरेर निर्णय गरेका छौं ।

० केन्द्रीय समिति बैठक पटकपटक स्वयं नरेर विवाद समाधान गर्न लागिपरेको भनियो । विवादका विषय केके हुन् ?

— बाहिर आउंदा विवाद भनिए पनि केन्द्रीय समितिभित्र संवाद भएको हो । लोकतान्त्रिक पार्टीभित्र आफ्ना कुराहरू मन खोलेर भन्ने हो नि । लोकतान्त्रिक अधिकार प्रयोग गरेर साधीहरूले त्यो संवाद, वहसहरूलाई राख्नभएको हो । त्यसलाई विवाद भन्न मिल्दैन ।

० वहसको निचोडले मौलिक विषयमा कांग्रेसलाई गर्ने भागिनिर्देशनलाई केके हुन् ?

— धेरै विषय छन् । ठोस रूपमा भन्दा आगामी निर्वाचनमा नेपाली कांग्रेसलाई पहिलो दल बनाउने अभियान र कांग्रेसले एकै बहुमत ल्याउने गरी सङ्गठन निर्माण गर्ने कुरा आएको छ । यो खाली शब्दका लागिमात्र होइन, प्रतिबद्धता नै हो । भोलि यसले पार्टीलाई नवनिर्माणमा लान्छ ।

स्थानीय तह, गाउँसम्म पार्टी परिचालन गर्ने कुरा भयो । यस्तै संविधान संशोधनको कुरालाई मसिनो ढङ्गबाट लाने भन्ने छलफल भयो । संविधान संशोधन सत्ता प्राप्तिको भन्दाभन्दा बल्लै हुँदैन भन्ने विषयमा छलफल भयो । संविधान संशोधन पश्चगमन हैन, अग्रगमनका लागि हो भन्ने प्रमाणित गर्नुपर्छ भन्ने विषयमा सघन संवाद भयो । आर्थिक सङ्कटको खतराबाट मुलुक बाहिर निस्कनेको छैन । यस विषयमा

पनि हामीले गम्भीर छलफल गरेका छौं । समग्रमा राज्यमा देखिएको समस्या समाधान उन्मुख गहन छलफल भएको छ ।

० केन्द्रीय समितिले ०८४ मा कांग्रेसलाई रूखमा मोट हाल्ने ग्यारेन्टी गर्ने निर्णय गरेको छ । यो भनेको गठबन्धन नगर्ने होला । यो निर्णयले गठबन्धन नगर्ने आधार दिएको हो ? कसरी कार्यान्वयन हुन्छ ?

— एकै चुनाव लडेर ठुलो बहुमतको पार्टी बन्ने भन्ने हाम्रो दृष्टिकोण आएको छ । खास गरेर हाम्रो पार्टीनर एमाले पनि गठबन्धन नगरी चुनाव लडेर अघि बढ्छ भन्ने मलाई लाग्छ । त्यही गठबन्धन भनेर देशको यो हविगत भएको छ । हाम्रो निर्णयको परिणाम भनेको ०८४ मा निष्पक्ष, स्वच्छ र मित्रवत् प्रतिस्पर्धा हो । तर ०८४ अघि नै संविधान संशोधन गरेर हामीले अस्थिर प्रकृतिको सरकार अन्त्य गर्छौं ।

० चुनावी गठबन्धनको विषयमा पार्टीमा दुई धार देखिन्छ । जहिले पनि त्यो दुई धार छ कि गठबन्धन नगर्ने भनेर पार्टी एक ठाउँमा उभिएको हो ?

— महासमितिले बैठकको दस्तावेजमा गठबन्धन गर्नुपर्छ वा पर्दैन भन्ने शब्द थिएन । खाली साधीहरूले सजिलोका लागि गठबन्धनको वहस चलाए । त्यो वहसका क्रममा कुनै, कमजोरी भयो । केन्द्रीय समिति बैठकमा यसलाई रणनीतिको विषय पनि भनियो । मलाई पनि रणनीतिक विषय हो भन्ने अहिले पनि लाग्छ । तर, यसको अर्थ भोलिको दिनमा गठबन्धन हुन्छ भन्ने हैन । हाम्रो लक्ष्य कुरा स्वच्छ प्रतिस्पर्धाको निर्वाचनमा जाने भन्ने हो । आ-आफ्नो घोषणापत्र लिएर जनताको विचमा जाने हो । त्यसपछि कुनै एक दलले सरकार बनाउन नसके अवस्था भएमा मात्र गठबन्धन हुन्छ । यहाँ त 'घि-इलेक्सन'मा भएका कारणले वहस भएको हो ।

० केन्द्रीय समितिमा एक्जिट पोलिसीको पनि विषय आएको थियो नि ?

— एक्जिट पोलिसी भन्ने शब्द दस्तावेजबाटै हटाइएको छ । यसमा पुनः वहस गर्न आवश्यक छैन ।

० १५ औं महाधिवेशन समयमै हुन्न भन्ने आशा पनि छ । केन्द्रीय समितिले पनि यसलाई सुनिश्चित गर्नेगरी निर्णय आएको छैन । महाधिवेशन अर्को वर्षभित्रै हुन्छ ?

— विधानमा उल्लेख गरेको मितिमै महाधिवेशन हुन्छ । विधानमा तोकिएको समयभन्दा अलिकति अघि वा पछि हुन्छ भन्ने कुरामा कुनै तुक छैन । हाम्रो विधानमा ४ वर्ष अवधि हो । त्यसपछि बढीमा एक पटक म्याद थप्न सकिन्छ । केन्द्रीय समितिको यो बैठकबाट महाधिवेशन समयमै हुँदैन कि भन्ने शङ्का पनि अन्त्य भयो ।

० तर, केन्द्रीय समितिले बोल्दा शेरबहादुर देववा प्रधानमन्त्री बनेपछि मात्र महाधिवेशन गर्नुपर्ने मत पनि आयो । अवस्था त्यस्तै हुने हो ?

— यसमा कुनै तुक छैन । यो वा त्यो बहानामा आशङ्क गर्न जरुरी छैन । हामीले समापतिबाट शेरबहादुर देउवालाई प्रधानमन्त्री बनेकै बेला सम्मान विवाद गर्ने हो । त्यसकारण यहाँ महाधिवेशन हुँदैन भनेर रूखाबासी गर्न जरुरी छैन । उहाँ प्रधानमन्त्री बनेपछि समापतिबाट सम्मान विवाद हुन्छ ।

० महासमितिला एक्जिट पोलिसी बहस, गठबन्धन बाहेक अन्य धेरै विषय ठेका पिए । ती सबै विषयलाई समेटेर कांग्रेसले निर्णय गर्न सफल भयो ?

— सबै विषय दस्तावेजमा टेकेर, समेटेर हामीले निर्णय गरेका छौं । हबहब त हुँदैन तर सबैलाई आफ्ना दस्तावेज बनाएर हामीले विषय समेटेका छौं । दस्तावेज बाहिरको कुरा समेट्नचाहिँ सम्भव छैन ।

० केन्द्रीय समिति बैठकमा संविधान संशोधनको विषय उठ्यो । समानुपातिक समावेशीको विषयहरूमा पनि छलफल भए । यो विषयमा कांग्रेसको मत के हो ?

— केन्द्रीय समिति बैठकले संविधान संशोधनको विषयमा गहिरो बहस सजिना गयो । संविधान संशोधनको एजेन्डा सत्तामा जाने भन्दाभन्दा नहोस् भनेर मैले नै बोलेको छु । संविधान संशोधन एजेन्डा बनिसक्यो । केही महिनापछि कांग्रेस-एमालेप्रति जनताले प्रश्न गर्न थाल्छन् । प्यान्डोरा बक्स

धनराज गुरुङ

उपसभापति, नेपाली कांग्रेस

खोलेजस्तै हुन्छ भन्नेलाई नतर्सिनु भनेको छ । समानुपातिकलाई राष्ट्रिय सभामा लाने कुरा पनि आए । त्यसलाई जस्ताको त्यस्तै राखौं र ४० प्रतिशत जसले पाउँछ, सरकार त्यसले बनाउँछ भन्नेजस्ता दृष्टिकोण आएको छ । यहाँ समानुपातिक हटाउने भाष्य खडा हुँदैन । यसलाई अफ राम्रो बनाउने हो । मैले २७५ सिटको प्रतिनिधि सभा ठुलो भयो, त्यसलाई १६५ भित्र समानुपातिक बनाउँ । ५५ सिट महिलाहरूलाई दिउँ । बाँकी रहेको ११० सिट पुरुषको सिटमा खस, आर्य, दलित, जनजाति, थारू, मुस्लिम सबैलाई छुट्याउँ । यसरी मैले प्रस्ताव गरेको छु । त्यसको व्यवस्थापन निर्वाचन आयोगले गर्छ । यसरी हामी गए कसैलाई घाटा गर्दैन ।

० संविधान संशोधन प्रक्रिया कसरी र कहिले अघि बढ्छ ?

— अब दिन तोकेर बस्ने हैन । सबै दल वसेर संवाद थालनी गर्नुपर्छ । सरकारले नेतृत्व गरेर छलफल अघि बढाउनुपर्छ । संयन्त्र बनाएर अघि बढ्नुपर्छ ।

० कांग्रेस-एमाले मिलेर सरकार बनाउनुसपनेको छ । पछि एमालेलाई प्रतिस्पर्धी बनाएर चुनावमा जाने कुरा नभिल्लो देखिन्छ, हैन र ?

— पहिलो पार्टी मिलेर बस्ने कुरा सबैधानिक नै हो । मान्यता भनेको चाहिँ प्रतिपक्षको आवाज नसुन्ने हो कि भन्ने भनाइ छ । तर, विशेष अवस्थामा ठुला दल मिलेको

उदाहरण छ । संविधान जारी गर्दा पनि मिलेकै हो । तर जनतामा देखिएको निराशामा आशामा बदल्न र राजनीतिक स्थायित्व दिन र अहिलेको अर्थतन्त्र सुधार गर्न दुई दल मिलेर सरकार बनाएका हो । कुरा यति न हो ।

० एमाले प्रतिस्पर्धी पार्टी पनि हो भन्नुहुन्छ, सत्ता सहकार्य पनि छ । चुनाव नजिकिँदै जाँदा सत्ता सँगै हुँदैन भन्ने के ग्यारेन्टी छ र ?

— यसलाई भयङ्ग युद्ध बनाइनु हुँदैन । कांग्रेस-एमाले अहिले एउटै फुटबल ग्राउण्डमा छ र चुनावको समयमा पनि त्यहीँ हुन्छ । कसले काँत गोल छिराउने भन्ने त्यसबेला हुन्छ ।

चुनावमा जानु भनेको शत्रुता त होइन नि, मित्रवत् प्रतिस्पर्धा पनि हो नि ।

० जहिले देखिएको धार अथवा गुट १५ औं महाधिवेशनमा पनि रहन्छ ?

— गुट बलियो हैन, सिङ्गो एकाकार र एकताबद्ध कांग्रेस बनेको छ । बगिरहने खोलेले पनि धार फेच्छ । 'इशु बेस' गुट पार्टीमा बन्छ । छेपारोले खाँचो समाएजस्तो हैन । तत्कालीन विचार कहाँ जान्छ, त्यहीँ उभिने हो । सधैं दुईधार भइरहने हुँदैन । उलटपुलट भइरहन्छ । धार कहिल्यै नफोरेरने स्थायी हुँदैन । अस्थायी हुन्छ । १५ औं

महाधिवेशनमा क्षमता, इतिहास र पार्टीको भविष्यलाई हेरेर ती धार उथलपुथल हुन्छ । १५ औं महाधिवेशन जुन गुट बने, १५ औंमा त्यो अस्तित्वमा रहन्छ भन्ने रहँदैन ।

० आगामी महाधिवेशनमा समापतिको उम्मेदवार को को हुन्छ ?

— समापतिमा प्रतिस्पर्धी आउला नै । म उपसभापति छु त्यसैले राजनीतिक धर्म निर्माउनुपर्छ भन्ने मलाई लाग्छ । १५ औंमा शेखर कोइरालालाई सभापति जिताउन सकिने । यसपटक पनि राजनीतिक संस्कार देखाएर डा. शेखर कोइरालालाई सभापति बनाउन लाग्छु । शेखर कोइराला लक्ष्मिदत्त भन्नुभयो भने धनराज गुरुङ सभापति पदको उम्मेदवार हो ।

० अर्को एकपटक पनि शेखर कोइराला नै सभापतिको दावेदार भन्ने तपाईंको लक्ष्य ?

— हो, १५ औं महाधिवेशनमा पनि शेखर कोइराला दावेदार हो । १५ औं महाधिवेशनमा उहाँलाई सभापति मानेर म उपसभापति लड्नेको हो । उहाँ निर्वाचित हुन सक्नु भएन, म निर्वाचित भएँ । उहाँलाई नेता मानेर लडिसकेको छु । मेरो कमाण्डरलाई कांग्रेसको कमाण्डर बनाउनुपर्छ भनेर उहाँलाई सहयोग गर्न चाहन्छु । ममात्र हैन, अरू साथीभाइले पनि मान्नुहुन्छ भन्ने लाग्छ ।

शेखर कोइरालासँग छुट्टै पोलिटिकल कन्चर छ । त्यसले समूह बाहेकका अरू साथीलाई पनि आकर्षित गरेको छ । १५ औंमा शेखरबहादुर देउवासँग भएका साथीहरूले पनि उहाँलाई यसपटक सहयोग गर्ने मलाई विश्वास छ । -रातोपार्टीबाट साभार

वन अतिक्रमण हटाउन मुख्यमन्त्रीको निर्देशन

जनकपुरधाम । मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतिशकुमार सिंहले वनसम्बन्धी मुद्दा छिनोफानो गर्न प्रदेशका डिभिजनल वन अधिकृतहरूलाई निर्देशन दिएका छन् ।

कानुनी अलमल, द्विविधा र जटिलताका कारण संरक्षणायत्मक कार्य नै बाधित हुनेगरी थाती रहेका वनसम्बन्धी मुद्दा टुट्नो लगाउन डिभिजनल वन अधिकृतहरूलाई निर्देशन दिएका हुन् ।

मंगलबार जनकपुरधाममा प्रदेशका आठवटै जिल्लाका डिभिजन वन कार्यालयका प्रमुख एवम् डिभिजनल वन अधिकृतहरूलाई मुख्यमन्त्री सिंहले कानुनको अक्षरभन्दा मर्मलाई आत्मसात गर्दै र त्यस्ता समस्या समाधान गरी वनसम्बन्धी मुद्दा को निरूपण गर्नुपर्ने बताए ।

राष्ट्रिय वन व्यवस्थापन प्रदेशको अधिकारसूचीमा पर्ने हुँदा डिभिजन वन कार्यालयहरू प्रदेश सरकार मातहत छन् । त्यहाँ निजामती सेवा समायोजन ऐन २०७५ बमोजिम प्रदेशमा समायोजन भएका कर्मचारी डिभिजनल वन अधिकृतका रूपमा कार्यरत छन् । तर, वन ऐन २०७५ ले डिभिजन वन अधिकृतको परिभाषामा नेपाल सरकारले खटाएको भन्ने बाक्यांश प्रयोग गरेको छ ।

अर्कोतिर प्रदेश सरकारसँग फौजदारी मुद्दा चलाउने कानुनी अधिकार स्थापित भइसकेको छैन । कानुनी रूपमा वनसम्बन्धी मुद्दामा कसको मात्रा हेरी न्यायाधिक निरूपण गर्ने सक्ने कानुनी अधिकारलाई कानुनकै जटिलताले गर्दा डिभिजनल वन अधिकृतहरूले प्रयोग गर्न सकेका छैनन् ।

मुख्यमन्त्री सिंहले भने, 'सरकार भनेको देशका तीनवटै तहका सरकार हुन् । त्यसैले प्रदेश सरकार मातहतका डिभिजनल वन अधिकृतहरूले पनि नेपाल

सरकारलाई प्राप्त अधिकारको अभ्यास र प्रयोग गर्नेतिर लाग्नुपर्छ ।'

मुख्यमन्त्री सिंहले मधेश प्रदेशको प्रशासनिक सीमाभित्र वागमती प्रदेशका बासिन्दाहरूले वनक्षेत्र अतिक्रमण गरी बसाएका वस्ती खाली गराउन डिभिजनल वन अधिकृतहरूलाई निर्देशन दिएका छन् ।

मधेश प्रदेशको भूगोलमा रहेको वनक्षेत्रमा वागमती प्रदेशको राजधानी मकवानपुरको बकैया गाउँपालिकाका तीनवटा वडा दाबी गरिएका छन् । ती वडा भएका क्षेत्रमा दुईवटा वडाका कार्यालय समेत छन् ।

मधेश प्रदेशमा पर्ने वारा जिल्लास्थित निजगढ नगरपालिकाका वडा नम्बर १०, १२ र १३ तथा रौतहट जिल्लाको चन्द्रपुर नगरपालिकाका २ र ३ वागमती प्रदेशको मकवानपुरमा पर्ने बकैया गाउँपालिकाका १, २

र ७ नम्बर वडा छन् । तीमध्ये वडा नम्बर २ र ७ का कार्यालय मधेश प्रदेशको भूमिमा नै

सञ्चालन भइरहेका छन् । मुख्यमन्त्री सिंहले मधेश प्रदेशमा वागमती प्रदेशका मतदाताले वन मासेर गरेका वस्तीविकास तथा अवैध रुख फँडानीबाट भइरहेको क्षतिवारे आफूले राजनीतिक तहमा कुराकानी गर्ने भन्दै डिभिजन वन प्रमुखहरूले भने अतिक्रमण हटाउने कानुनी उपाय कडाइका साथ लागू गर्नुपर्ने बताए ।

उनले नयाँ वन अतिक्रमणमा शून्य सहनशीलता अपनाउनुपर्ने भन्दै पुराना वन अतिक्रमणलाई क्रमिक रूपमा हटाउँदै जानुपर्ने बताए ।

उनले डिभिजन वन अधिकृतहरूसँग भने, 'नयाँ वन अतिक्रमण रोक्नुस् । महिनामा एकपटक पुराना अतिक्रमणको पहिचान गर्नुस् र हटाउनुस् ।' प्रदेशमा हाइड्रोएलम लाइनमुनि रहेका सयौं हेक्टर अन्तुदाक

वनक्षेत्रमा अद्वा, बेसार, आदी, कागतीलगायतका गैरकाष्ठ वनपैदावार प्रवर्द्धनमाफत जैविक विविधता संरक्षण तथा स्थानीयका लागि रोजगारी तथा आयआर्जनका अवसर सिर्जना गर्न समेत निर्देशन दिए ।

मुख्यमन्त्री सिंहले चुरे क्षेत्रको वन संरक्षण गर्दै दक्षिणतर्फ व्यापक वृक्षरोपणमाफत हरियाली प्रवर्द्धन तथा वातावरण सुदृढीकरणलाई गर्दै रोजगारीसँग जोड्नसमेत निर्देशन दिए ।

मुख्यमन्त्रीसँग भेटेका डिभिजनल वन अधिकृतहरूमा धनुषाका विनोद सिंह, महोत्तरीका अजय मिश्र, सिरहाका शैलेन्द्रमोहन मिश्र, सर्लाहीका सन्तोषकुमार भा, रौतहटका हेमन्त साह, वाराका राजीव भा, पर्सालाई मन्जुर अहमद र सप्तरीका सुभास दास छन् । भेटघाटमा वन तथा वातावरण मन्त्री त्रिभुवन साह पनि सहभागी रहेका थिए ।

गैरन्यायिक सडक तथा खोलानदी मापदण्ड पीडित संघर्ष समिति को विशाल जनप्रदर्शन

काठमाडौं । "गैरन्यायिक सडक तथा खोलानदी मापदण्ड पीडित संघर्ष समिति" को आयोजनामा शनिवार बेलुका काठमाडौंको कालिमाटीबाट पानीको फरीसयै विशाल जनप्रदर्शन गरिएको छ ।

केही दिन अगाडि सर्वोच्च अदालतको डिभिजन वेन्चद्वारा पहिला देखि नै खोलानदीको रहेको २० मीटरको मापदण्डलाई थप २० मिटर बढाएको छ । जसअनुसार अब वागमती, विष्णुमति जस्ता कैयौं खोलामा खोलाको छेउबाट दार्याबायाँ ४० मिटरसम्म कुनै पनि संरचना बनाउन नपाउने र भएका घर टहराहरू पनि हटाउनु पर्ने कार्यले लाखौं उपत्यकावासीहरूको उडिवास नै हुने अवस्था भएको छ ।

खोला मिचि पाइदैन, मापदण्डको नाममा जनता विस्थापित गर्न पाइदैन, खोलानदीको मापदण्ड खारेज गर भन्ने नारासहित कालिमाटीको दस पार्टी भन्थु एण्ड रिसेप्सनबाट शुरू भएको जुलुस शोन्टीमोड हुदै कुलेश्वर हुदै कालिमाटी चोक हुदै बसन्तपुर जाने पुल क्रस गर्दै टेकु हुदै पुनः कालिमाटी चोकमा पुगी कोणसभामा परिणत भएको थियो ।

पीडितहरूको संघर्षलाई ऐक्यबद्धता जनाउन पुगेका राष्ट्रिय मुक्ति कान्तिका संयोजक राजेन्द्र महतोले यस आन्दोलनमा समर्थन जनाए र निश्कर्षमा नपुग्नेजेल आफूले साथ दिने प्रतिबद्धता जनाए ।

काठमाडौं ९(क) का प्रदेश सदस्य नरुज बजाचार्यले जनतालाई उडिवास गराउने कस्तो सरकार र न्यायालय हो भनेर प्रश्न गरे र आन्दोलनमा ऐक्यबद्धता पनि जनाए ।

संघर्ष समितिका संयोजक सुमन सायामीले उपत्यकावासीलाई उडिवास गराउने राज्यको नीतिलाई आफूहरूले प्रतिकार गर्ने बताए आएको १६९ लागू गरिनुपर्ने माग रहेको बताए ।

खोलानदीको कुनैपनि प्रकारको मापदण्ड स्वीकार नगर्ने बताए सुकुम्बासीहरूको व्यवस्थापनको नाममा लाखौं जनतालाई उडिवास गराउने प्रपञ्च स्वीकार नगर्ने बताए ।

कार्यक्रमको संचालन स्वनिग विशेष व्युरोका इन्चार्ज रविन्द्र कुमार श्रेष्ठले गरेका थिए कार्यक्रममा केशव भा, राजाराम तण्डुकार, बुद्ध छिदिङ मोक्तान, कोशल सिंह, राम किशोर सिंह, जुनतारा पुन मगर, अनिल महासेठ, सुवर्ण श्रेष्ठ, विकास श्रेष्ठ, कुष्णा थापा लगायत हजारौंको उपस्थिति थियो ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यक्तिगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं

- बालविवाहलाई निरुत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिउँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिरी सम्पन्न नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनेले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगालागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

जलेश्वर नगरपालिका

महोत्तरी, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यक्तिगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं

- बालविवाहलाई निरुत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिउँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिरी सम्पन्न नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनेले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगालागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

बलान बिहुल गाउँपालिका

सप्तरी, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यक्तिगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं

- बालविवाहलाई निरुत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिउँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिरी सम्पन्न नागरिकको परिचय दिऔं ।'
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट बञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनेले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं / नगराऔं हावाहुरीबाट हुने आगालागीबाट बचौं र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- वातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

देवानगन्ज गाउँपालिका

सप्तरी, मधेश प्रदेश

स्वस्थ जीवनको लागि

माईको दूध

90% शुद्ध

माताको दूध

दुग्ध विकास सरकारी

आजपा केन्द्रीय सदस्य साहलाई रिहा नगरिए कडा आन्दोलन गर्ने घोषणा

काठमाडौं । आम जनता पार्टी (आजपा) ले केन्द्रीय सदस्य एवं अभियन्ता ईन्जिनियर प्रमोद राणा साहलाई यथाशिघ्र रिहा गर्न माग गरेको छ । साथै भ्रष्टाचारको अडा बनेको नापी कार्यालय सप्तरीका अधिकृत सुमनकिशोर मिश्र लगायतका भ्रष्टकर्मचारीलाई छानबिन गरी कानुनी कारवाही गर्न आजपाले माग समेत गरेको छ ।

सप्तरी जिल्लाको रुपनी गाउँपालिका वडा नं.१ निवासी आजपा केन्द्रीय सदस्य एवं अभियन्ता साहलाई पूर्वाग्रही ढंगले प्रहरीले बुधवार पक्राउँ गरेको छ । साहलाई पक्राउँ गरेपछि आजपा प्रवक्ता चन्द्रभुषण साहले एक विज्ञप्ती मार्फत घटनाप्रति आपत्ती जनाउँदै घोरभर्त्सना गरेको छ ।

आजपाले माग गरेको छ । साथै तिनिरहुरालाई पक्षपोषण गरिरहेका सप्तरी जिल्ला प्रहरीका प्रमुख एसपी गजुसिद्ध बज्राचार्य लगायतका प्रशासकहरूलाई छानबिनको दायरामा ल्याउन सबै संरोकारवालाहरूको गम्भिर

ध्यानाकर्षण सहितको जोडदार माग आजपाले गरेको छ । 'हाम्रो न्यायोचित मागहरूलाई कुनै पनि किन्तुपरन्तुको बहानामा नजर अन्दाज गर्ने दुस्प्रयास भए हामी कडाभन्दा कडा संघर्षका कार्यक्रमहरू गर्न बाध्य

हुने र यसबाट सृजित हुने सम्पूर्ण क्षति एवं परिस्थितिको जिम्मेवारी राज्यपक्षले लिनुपर्ने विषय अग्रिम रुपमा अवगत गराउन चाहन्छौं' आजपाले जारी गरेको विज्ञप्तीमा उल्लेख गरिएको छ ।

राजदूत सिफारिसमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तलाई ध्यान दिन सरकारलाई ध्यानाकर्षण

काठमाडौं । संघीय संसदअन्तर्गतको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र पर्यटन समितिले राजदूत सिफारिसमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तलाई ध्यान दिन सरकारलाई ध्यानाकर्षण गराएको छ ।

समितिका सभापति राजकिशोर यादवको अध्यक्षतामा मंगलबार बसेको बैठकले आगामी दिनमा विभिन्न मुलुकका लागि नेपाली राजदूत पदमा सिफारिस गर्दा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तलाई ध्यान दिई सिफारिस गर्ने नेपाल सरकारलाई ध्यानाकर्षण गराउने निर्णय गरेको हो ।

समितिको निर्णयमा भनिएको छ, 'नेपालको संविधानको प्रस्तावना, धारा ४२ र धारा २८२ को व्यवस्था र राजदूत नियुक्ति सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ लाई मध्यनजर गरी नेपाल सरकारले आगामी दिनमा विभिन्न मुलुकका लागि नेपाली राजदूतको पदमा सिफारिस गर्दा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तलाई ध्यान दिई सिफारिस गर्ने नेपाल सरकारको ध्यानाकर्षण गराउने ।'

यसैगरी, सो बैठकमा परराष्ट्रमन्त्रीको हाँले सम्पन्न र राजदूत नियुक्ति सम्बन्धमा परराष्ट्र मन्त्रालयका मन्त्री र सचिवसँग छलफल गरेको थियो ।

प्रदेश सरकारले डुमरिया

अस्पतालका लागि पठायो स्वास्थ्य उपकरण र औषधि

जनकपुरधाम । धनुषाको शहीदनगर नगरपालिका वडा नम्बर ८ डुमरियास्थित सहिद सुर्जनारायण राष्नी अस्पताल सञ्चालनका लागि मधेश प्रदेशको स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयअन्तर्गतका विभिन्न निकायबाट स्वास्थ्य उपकरण तथा औषधि पठाइएको छ ।

करिब १४ वर्षयता सञ्चालन हुन नसकेको सो अस्पतालमा तत्काल सेवा सुचारु हुने प्रतिबद्धता प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतिशकुमार सिंहले गरेका थिए । मुख्यमन्त्री सिंहले प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको दुई दिनभित्रमै अस्पताल सञ्चालनका लागि आवश्यक स्वास्थ्य उपकरण तथा औषधि पठाइएको हो ।

प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति केन्द्र, प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला र प्रदेश स्वास्थ्यविज्ञान प्रतिष्ठानबाट डुमरिया अस्पतालबाट आवश्यक परिमाणमा स्वास्थ्य उपकरण र औषधि पठाइएको प्रदेश स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका सचिव डा. सन्जय ठाकुरले बताए ।

आम मुस्लिम मोर्चाको केन्द्रीय कमिटी पुनर्गठन

काठमाडौं । आम जनता पार्टी (आजपा) निकटको आम मुस्लिम मोर्चाको केन्द्रीय कमिटी पुनर्गठन भएको छ । पुनर्गठित मोर्चाको अध्यक्षमा लालबाबु मन्सुरी रहेका छन् । ७७ सदस्यीय मुस्लिम मोर्चाको इन्चार्जमा आजपा उपाध्यक्ष समेत रहेकी समिना हुसेन रहेकी छन् ।

मदरसालाई वैधानिकता दिलाउनुपर्ने, मदरसा शिक्षा ऐन तथा बोर्ड

गठनको लागि आम मुस्लिम मोर्चाको पुनर्गठन गरिएको हो । मोर्चाको उपाध्यक्षमा लुकमान मन्सुरी मिया, इस्लाम मिया, शेख जससुर, महासचिवमा शेख मोविन, सचिवमा महम्मद इस्तेखार, अफताब अहमद सहसचिवमा सनिफ मिया, कोषाध्यक्षमा सकिना खातुन रहेका छन् । यसैगरी मोर्चाको सदस्यहरूमा नजिर मिया, शेख रैसुल आलम, नेक

मोहमद, आश महमद, शेख सकिना खातुन, मो. सालिम, मुमताज हवारी, रहिम हवारी, समसुल हवारी, महमद सालिम, फिरोज मन्सुरी, बेचन कवारी, हुसेन मिया, मो. अफताब अलि, अब्दुल शाह, शेख मोहिफद, हारुन हुसेन, मो. नौसाद, मोसी असगर राईन, फहिम हवारी, सदात ब्रह्मा, जिकरुल्लाह मिया, कलामुद्दिन मिया, अलतफ सिद्दीकी रहेका छन् ।

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यक्तिगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं

- बालविवाहलाई निरुत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिउँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सम्म नागरिकको परिचय दिऔं' ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनेले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं / नगराऔं । हावाहुरीबाट हुने आगालागीबाट बच्न र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- बातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

मटिहानी नगरपालिका

महोत्तरी, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यक्तिगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं

- बालविवाहलाई निरुत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिउँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सम्म नागरिकको परिचय दिऔं' ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनेले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं / नगराऔं । हावाहुरीबाट हुने आगालागीबाट बच्न र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- बातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

वीरगन्ज महानगरपालिका

पर्स, मधेश प्रदेश

सूचना ! सूचना !! सूचना !!!

त्यक्तिगत घटना दर्ता गरी त्यसबाट हुने फाइदा लिऔं

- बालविवाहलाई निरुत्साहित गरौं र विवाह गर्ने उमेर २० वर्षपछि मात्र गरौं / गराउन पहल गरौं ।
- सरसफाईमा ध्यान दिउँ र फोहोर मैला जथाभावी नफालौं ।
- सार्वजनिक जग्गामा घर / टहरा निर्माण नगरौं र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौं ।
- कर तिर्नु सबै नागरिकको कर्तव्य हो । 'कर तिर्ने सम्म नागरिकको परिचय दिऔं' ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता समयमै गरौं र आफ्नो सन्ततिको भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- सबै बालबालिकालाई विद्यालय पठाऔं, कुनै बालबालिकालाई शिक्षाबाट वञ्चित नगरौं साथै बालश्रम र शोषणको अन्त्य गरौं ।
- खुला ठाउँमा दिसापिसाव नगरौं र खुला दिसापिसाव मुक्त अभियानमा सहयोग गरौं ।
- साबुन पानीले हात धुनेले बानी बसालौं । अरूलाई पनि सिकाऔं ।
- सार्वजनिक स्थलमा धुम्रपान मध्यपान नगरौं / नगराऔं । हावाहुरीबाट हुने आगालागीबाट बच्न र अरूलाई पनि सावधानी गरौं ।
- लैंगिक हिंसा विरुद्धको आवाज बुलन्द गरौं र त्यसको अन्त्य गरौं ।
- वैदेशिक रोजगारमा गएर स्वदेश फर्किसकेपछि एकपटक अनिवार्य रूपमा स्वास्थ्य परीक्षण गराऔं ।
- बातावरण संरक्षणका लागि प्रत्येक घर परिवारले आफ्नो घर वरपर दुइवटा विरूवा अनिवार्य रूपमा रोपी हरियाली, स्वच्छ र सुन्दर बनाऔं ।
- उपभोक्ता आचारसंहिता पालना गरौं ।
- अपांगता भएका नागरिक, जेष्ठ नागरिक र एकल महिलाको परिचयपत्र समयमै लिऔं । अधिकारको पूर्ण उपभोग गरौं ।
- सामाजिक स्वास्थ्य विमा गराऔं र अवसरको फाइदा उठाऔं ।

बसबरीया गाउँपालिका

सर्लाही, मधेश प्रदेश

विश्व परिवेश

भारत र अस्ट्रेलियाले सीईसीए वार्ता पुनः सुरु गर्दै

भारत र अस्ट्रेलियाले व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौतामा वार्ता पुनः सुरु गरेका छन्, जसले दुवै देशको आर्थिक सम्बन्धलाई सुदृढ बनाउने महत्वपूर्ण कदमको संकेत गर्छ।

सिड्नीमा अगस्ट १९ देखि २२, २०२४ सम्म आयोजित १० औं चरणको वार्तामा वस्तु, सेवा, डिजिटल व्यापार, र सरकारी खरिद लगायतका विभिन्न मुद्दाहरूमा छलफल भयो।

यी वार्ताहरू दुवै देशको अर्थतन्त्रमा गहिरो प्रभाव पार्ने सक्ने व्यापार सम्झौता अन्तिम रूप दिनको लागि चर्चामा रहेको संवादको निरन्तरता हुन्। बैठकमा भारतीय प्रतिनिधिमण्डलको नेतृत्व वाणिज्य विभागका प्रमुख वार्ताकार र अतिरिक्त सचिव राजेश अग्रवालले गरेका थिए, भने अस्ट्रेलियाली प्रतिनिधिमण्डलको नेतृत्व विदेश मामिला र व्यापार विभाग, अस्ट्रेलियाका प्रमुख वार्ताकार र पहिलो सहायक सचिव रॉब केवलरमाले गरेका थिए।

भारतको सामान्य निर्वाचन सम्पन्न भएपछि र पाँच महिनाको अन्तरालपछि यो व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौता वार्ताको पहिलो चरण थियो। गत चरणपछि केही महत्त्वपूर्ण मुद्दाहरू सम्बोधन गर्ने र वार्ताको गतििलाई कायम राख्न अन्तराल बैठकहरू आयोजना गरिएको थियो। दुवै पक्षले आफ्नो आर्थिक साझेदारीलाई बलियो बनाउने प्रतिबद्धता देखाएका छन्, जसको प्रमाण वार्तामा समेटिएका विभिन्न विषयहरूबाट देखिन्छ। वार्ताहरूलाई "गहन" भनेर वर्णन गरिएको थियो, जहाँ दुवै राष्ट्रले विभिन्न महत्त्वपूर्ण मुद्दाहरूमा मतभेदलाई घटाउने र साम्ना समझदारीमा पुग्ने प्रयास गरेका थिए। दुवै पक्षले एक-अर्काका प्रस्तावहरूलाई राम्रोसँग बुझ्न र समतोलित परिणाम प्राप्त गर्न नयाँ तरिकाहरू पहिचान गर्न ध्यान केन्द्रित गरे। व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौताले दुवै देशका लागि अर्थपूर्ण लाभ र पारस्परिक लाभदायक परिणाम सुनिश्चित गर्ने ध्यान केन्द्रित गरेको थियो।

सिड्नीमा भएका वार्ताहरू पुराना

मुद्दाहरूलाई पुनरावलोकन गर्ने मात्र थिएन, तिनीहरूले आर्थिक सहयोगका नयाँ क्षेत्रहरूको अन्वेषण गर्ने अवसर पनि प्रदान गरे। वस्तु र सेवाहरूको परम्परागत व्यापारका साथै, वार्तामा डिजिटल व्यापार, कृषि प्रविधि, र उत्पातिका नियमहरू जस्ता नयाँ र जटिल मुद्दाहरू पनि समेटिएका थिए। सरकारी खरिद पनि महत्त्वपूर्ण छलफलको क्षेत्र थियो, जहाँ दुवै पक्षले एक अर्काका बजारमा पहुँच बढाउने खाका तयार गर्न लक्ष्य राखेका थिए।

यसबाहेक, वार्ताहरूले सूक्ष्म, साना, र मध्यम उद्यमहरू, लैंगिकता, नवप्रवर्तन, महत्त्वपूर्ण खनिज, र खेलकुद जस्ता उद्दीयमान क्षेत्रहरूमा सहकार्यको सम्भावनालाई उजागर गरे। यी क्षेत्रहरू भारत र अस्ट्रेलियाबीचको भविष्यको आर्थिक सहयोगलाई प्रतिनिधित्व गर्छन्, जसमा दुवै राष्ट्रले वर्दीलंदो वैश्विक आर्थिक परिदृश्यमा अनुकूलनको आवश्यकता स्वीकार गरेका छन्।

अधेयवस्थाको लामो इतिहास अस्ट्रेलिया भारतको महत्त्वपूर्ण व्यापार र रणनीतिक साझेदार हो। दुवै देश १४ राष्ट्रहरूको इंडो प्यासिफिक आर्थिक फोरम फर प्रोस्पेरेटी र विपक्षीय आपूर्ति शृंखला लचिलोपन पहलको हिस्सा हुन्, जसले यस क्षेत्रको आपूर्ति शृंखला लचिलोपनलाई सुदृढ गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

भारत र अस्ट्रेलियाबीचको आर्थिक सम्बन्धको लामो इतिहास छ, जहाँ दुवै देशले २०११ मा व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौताका लागि वार्ता सुरु गरेका थिए। यद्यपि, नौ चरणका वार्ताहरू पछि, २०१६ मा वार्ता जटिलताका कारण र अन्य क्षेत्रीय व्यापार सम्झौताहरूलाई प्राथमिकता दिन आवश्यकताको कारण स्थगित गरियो।

यो प्रक्रिया सेप्टेम्बर २०२१ मा पुनर्जीवित भएको थियो, जब दुवै राष्ट्रहरूले औपचारिक रूपमा व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौता वार्ता पुनः सुरु गरेका थिए। प्रारम्भिक ध्यान

आर्थिक सहयोग र व्यापार सम्झौता छिट्टै निष्कर्षमा पुऱ्याउनेमा केन्द्रित थियो, जुन अप्रिल २०२२ मा हस्ताक्षर गरिएको थियो र सोही वर्षको डिसेम्बरमा लागू भएको थियो। आर्थिक सहयोग र व्यापार सम्झौताले वस्तु र सेवाहरूमा द्विपक्षीय व्यापारलाई उदार बनाउने र गहिरो बनाउने उद्देश्य राखेको थियो, जसले व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौताको लागि आधार तयार गर्‍यो।

व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौता वार्ताहरूले अब आर्थिक सहयोग र व्यापार सम्झौताका परिणामहरूलाई आधार बनाएर दुवै देशबीचको आर्थिक सम्भावनाहरूको उपयोग गर्ने लक्ष्य राखेका छन्। भारत र अस्ट्रेलियाबीचको व्यापार सम्बन्ध हालका वर्षहरूमा उल्लेखनीय रूपमा बढेको छ, जहाँ वस्तु र सेवाहरूमा दुई-तर्फी व्यापारको मूल्य २०२२ मा ४६.४ अर्ब अमेरिकी डलर रहेको छ। भारत अब अस्ट्रेलियाको छैटौं ठूलो व्यापारिक साझेदार हो, र युवा तथा बढ्दो भारतीय अर्थतन्त्रले शिक्षा, कृषि, ऊर्जा, र स्वास्थ्य सेवाहरू जस्ता क्षेत्रहरूमा अस्ट्रेलियाली व्यवसायहरूका लागि ठूलो अवसरहरू प्रदान गर्छ।

१० औं चरणका वार्ताहरूमा भएको प्रगति उत्साहजनक भए तापनि, केही चुनौतीहरू बाँकी छन्। दुवै पक्षमा सम्बोधन गर्नुपर्ने घरेलू संवेदनशीलताहरू छन्, र दुवै देशलाई सन्तुष्ट पार्ने समतोल खोज्नु व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौताको सफलताको लागि महत्त्वपूर्ण हुनेछ। आगामी वार्ता, जुन नोभेम्बर २०२४ मा भारतमा हुने अपेक्षा गरिएको छ, यी फरक मतहरूलाई अफ घटाउने र अन्तिम सम्झौतामा पुग्न केन्द्रित हुनेछ।

समग्र व्यापार सम्झौता निर्माण गर्दै व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौता ढाँचामा प्रस्तावित समग्र व्यापार सम्झौताको उद्देश्य पाँच व्यापक क्षेत्रहरू समेट्नु हो। वस्तु, सेवा, डिजिटल व्यापार, सरकारी खरिद, र उत्पातिका नियमहरूको अध्ययन अन्तर्गत उत्पादन-विशेषित नियमहरू।

तर प्रतिस्पर्धा नीति, लघु, साना र मझौला उद्यमहरू, लैंगिकता, नवप्रवर्तन, कृषि प्रविधि, महत्त्वपूर्ण खनिज, र खेलकुद जस्ता नयाँ क्षेत्रहरूको समावेश व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौताको आर्थिक सम्बन्धको गतिशील र विकसित स्वभावलाई प्रतिबिम्बित गर्छ। व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौता वार्ताहरूको सफल निष्कर्षले भारत-अस्ट्रेलिया आर्थिक साझेदारीमा नयाँ अध्यायको सुरुआत गर्नेछ, जसले भविष्यमा अफ गहिरो सहकार्यको सम्भावना तयार गर्ने सक्छ। यस सम्झौताले दुवै देशमा व्यापार र लगानीलाई उल्लेखनीय रूपमा बढावा दिने सम्भावना छ, जसले व्यापार व्यवसायहरूका लागि नयाँ अवसरहरू सिर्जना गर्ने र इन्डो-प्यासिफिक क्षेत्रको व्यापक आर्थिक वृद्धि र विकासमा योगदान पुऱ्याउनेछ।

वार्ताहरू जारी रहेसँगै, दुवै पक्षमा आशावादीको बलियो भावना छ। सन्तुलित र पारस्परिक लाभदायक सम्झौतामा पुग्ने प्रतिबद्धता स्पष्ट छ, र हालसम्म भएको प्रगतिले अन्तिम सम्झौता पहुँच भित्र हुनसक्ने संकेत गर्दछ।

आगामी केही महिना महत्त्वपूर्ण हुनेछन्, किनकि दुवै राष्ट्रले बाँकी अवरोधहरू पार गर्दै व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौतालाई पूरा गर्ने काम गर्नेछन्।

अन्त्यमा, भारत र अस्ट्रेलियाबीच व्यापक आर्थिक सहयोग सम्झौता वार्ताको पुनःसुरुआत एक सकारात्मक विकास हो, जसले दुवै राष्ट्रबीचको बलियो आर्थिक सम्बन्धलाई उजागर गर्दछ। दुवै पक्षले आफ्नो साझेदारीलाई अफ गहिरो बनाउन देखाएको स्पष्ट प्रतिबद्धताले सफल र व्यापक व्यापार सम्झौताका सम्भावनाहरू उज्यालो बनाउँछ।

वार्ताहरू अगाडि बढ्दै जाँदा, यो महत्त्वपूर्ण आर्थिक सम्बन्ध कसरी विकास हुन्छ भन्ने कुरामा संसारको ध्यान केन्द्रित हुनेछ।

— इण्डिया न्युज नेटवर्क

जिल्ला समाचार

तिज विशेष शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रम सम्पन्न

इमरान खान, कपिलवस्तु । नजिकिदै गरेको हरितालिका तिज को अवसरमा सुपु देउराली महिला समूह कृष्णनगरको आयोजना तथा कपिलवस्तु कृष्णनगर नगरपालिकाको सहयोगमा शुभकामना आदान प्रदान तथा घर खाने कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ। कपिलवस्तुको कृष्णनगर नगरपालिका स्थित उद्योग वाणिज्य संघको हलमा आयोजित तिज विषेश कार्यक्रम रमाइलो गरि सम्पन्न भएको छ।

तिजको पावन अवसरमा महिलाहरू विभिन्न तिज गीतमा रमाइलो नाचगान गरि एक आपसमा शुभकामना आदानप्रदान गरिँदै थिएन। प्रमुख अतिथिमा कपिलवस्तुको कृष्णनगर नगरपालिका उपप्रमुख आरती देवी चौधुरी, अतिथिमा कृष्णनगर नगरपालिका वडा नं २ अध्यक्ष कृष्ण कुमार गुप्ता, डिपसपी शैलेन्द्र न्यौपाने, वृजेश कुमार गुप्ता, केशर विश्वकर्मा लगायत स्थानीय महिला, विभिन्न संघ संस्थाका प्रतिनिधि लगायतका उपस्थिति थियो।

सप्तरीको रुपनगरमा प्लाष्टिक प्रदूषण विरुद्ध अभियान शुरू

सप्तरी । रुपनगर क्याम्पसका विद्यार्थीहरूले प्लाष्टिक प्रदूषण विरुद्ध अभियान शुरू गरेका छन्। वातावरण र स्वास्थ्यलाई हानी पुऱ्याउने जघाभावी फालिएका प्लाष्टिक फोहर नियन्त्रण गर्ने अभियान अन्तर्गत भाद्र १५ गते विहान सप्तरी जिल्लाको रुपनगर चोक क्षेत्रबाट प्लाष्टिक फोहर सङ्कलन गरिएको हो। बाटो, नाला, खेतबाल्य क्षेत्र, यत्रतत्र फालिएर प्रदूषण गरिरहेको उ बोरा प्लाष्टिक फोहर सङ्कलन गरिएको जनाइएको छ। रुपनगर नन्दराज संग्रौला क्याम्पसका प्रमुख प्राध्यापक दीपक कुमार गजुरेलको अगुवाइमा सञ्चालन गरिएको प्लाष्टिक प्रदूषण विरुद्धको अभियानमा क्याम्पस सञ्चालक समितिका सदस्य हेम प्रसाद अधिकारीको सक्रिय सहभागिता थियो। क्याम्पसका शिक्षक, विद्यार्थी, कर्मचारी लगायत पत्रकार तथा स्थानीयहरू समेतको उत्साहजनक सहभागिता उक्त कार्यक्रममा थियो। रुपनगर क्याम्पसका केही जगारूक विद्यार्थीहरूको समूह 'रुपनगर युथ स्क्वाड' को व्यवहारमा आयोजित सो अभियानमा सङ्कलित प्लाष्टिक फोहरबाट 'इको-बिक' बनाइने जानकारी 'रुपनगर युथ स्क्वाड' का संयोजक आफताव अलीले दिनु भएको छ। संयोजक अलीका अनुसार 'प्लाष्टिक फोहरलाई प्लाष्टिककै बोटलमा भरि, खटि बनाइने 'इको-बिक' बाट सार्वजनिक स्थलमा बस्ने मुद्दा, बेन्च, कुशी आदि बनाउने कार्यक्रम हो यो।

आफताव अलीले दिएको जानकारी अनुसार 'प्लाष्टिक प्रदूषण विरुद्ध जुटौं' भन्ने नारा रहेको यो अभियानका लागि पुरक एशिया नामक अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराएको छ। 'प्लाष्टिक प्रदूषण विरुद्धको यो अभियान आज एक दिनका लागि मात्र होइन, यसलाई हामी निरन्तर जारी राख्ने छौं,' अली भन्छन्। प्लाष्टिक फोहर बटुलेर इको बिक बनाइ सार्वजनिक बिश्राम स्थल, फूलबारी सजावट जस्ता उपयोगी काममा प्रयोग गरिने यो अभियानले प्लाष्टिक प्रदूषण नियन्त्रण गर्न मद्दत पुग्ने विश्वास क्याम्पस प्रमुख प्राध्यापक गजुरेलको छ। स्वच्छ, स्वस्थ र हरियो भविष्यको यो अभियानमा सहभागी हुन र सहयोग गर्न चाहने वातावरण प्रेमीहरूले रुपनगर क्याम्पसमा सम्पर्क गर्न सकिने जानकारी प्राध्यापक गजुरेलले दिएका छन्।

भरुवा बन्दुक बनाउने विभिन्न सामानसहित एक जना पक्राउ

बाँके, १९ भाद्र । हुडुवा गाउँपालिका-६ शिखपुरवा बस्ने २४ वर्षीय लक्ष्मण सिंह शिखलाई भरुवा बन्दुक बनाउने विभिन्न सामान सहित मंगलवार साँझ प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। उनको घरमा भरुवा बन्दुक बनाउन प्रयोग हुने सामानहरू रहेको भन्ने सूचनाको आधारमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय बाँकेबाट खटिएको प्रहरीले घर तलासी गर्दा भरुवा बन्दुकको नाल १ थान, बनाउँदै गरेको भरुवा बन्दुकको चित्र भएको काठ २ थान, भरुवा बन्दुक बनाउन प्रयोग हुने नाल ४ थान, फलामको गज १ थान, छर्खा, बारूद र जंगली जनावरको खोपडी सहितको सिङ १ थान फेला पारी उनलाई पक्राउ गरेको हो।

भारतबाट एनडीसी प्रतिनिधिमण्डलको नेपाल भ्रमण

काठमाडौं । विदेशी मित्रराष्ट्रहरू अष्ट्रेलिया, भुटान, जापान, कजाकिस्तान, ओमान र अमेरिका तथा भारतका निजामती सेवा र रक्षा बलका १९ जना वरिष्ठ अधिकारीहरू सम्मिलित राष्ट्रिय रक्षा महाविद्यालय (नेशनल डिफेन्स कलेज) को ६४ औं कोर्सको एक प्रतिनिधिमण्डलले भाद्र १६ गतेदेखि २० गतेसम्म नेपालको पाँचदिने भ्रमण गरेको छ ।

बलिउड निर्देशक कश्यप र अभिनेता नवाजुद्दिन नेपाल आउँदै

काठमाडौं । बलिउड निर्देशक अनुराग कश्यप र अभिनेता नवाजुद्दिन सिद्दीकी फिल्म 'शम्शाला'को प्रिमियरमा सहभागी हुन नेपाल आउँदैछन्। मीनबहादुर भामको निर्देशनमा बनेको यो फिल्मको नेपाल प्रिमियर भदौ २३ मा काठमाडौंमा हुँदैछ, जसका लागि उनीहरू भदौ २२ मा नेपाल आइपुग्ने छन्। निर्देशक भाम र नवाजुद्दिनको पहिलो भेट बर्लिन फिल्म फेस्टिभलमा भएको थियो, जहाँ नवाजुद्दिनले 'शम्शाला' हेर्ने इच्छा व्यक्त गरेका थिए। त्यस समयमा उनीहरूबीच सँगै काम गर्ने कुराकानी पनि भएको थियो। यसपटक, नवाजुद्दिन र अनुराग कश्यप विशेष अतिथिको रूपमा प्रिमियरमा उपस्थित हुनेछन्। फिल्मका एसोसिएट निर्माता मिन्सो लिम्बुले बताए 'शम्शाला' बर्लिन फिल्म फेस्टिभलको प्रमुख प्रतिस्पर्धीमा छनोट हुने पहिलो नेपाली फिल्म बनेको थियो। हाल, यस फिल्मकी प्रमुख अभिनेत्री थिन्ले लामोले लोकाना फिल्म फेस्टिभलमा उत्कृष्ट अभिनयका लागि 'बोक्कालिनो डिओर' अवार्ड जितेकी छन्। फिल्म नेपालमा भदौ २८ देखि प्रदर्शनमा आउँदैछ।

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्धित **साल्ट** ग्याँस
तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

ISI सर्टिफिकेट भित्र सफिद रबर कोट भरी डीजल रिफिलको जली मल्लो ३ टनको होजपान्ड
उच्च क्वालिटीको रेड्कोलर
पुनः प्रयोग गर्न नसकिने एन्वाय्रन्ट फ्रिडल अल्लो डिस्टिलेड
कन्सर्ट्रेट प्रोप्रीएटिभ टनले टनले टनले सर्टी आमा टनले टनले

केही कारोबारमा न्याय प्रमोडिङ सिस्टिम
उत्तम सेवा
अल्लो मल्लो रेड्कोलर अल्लो
अल्लो मल्लो, अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो
अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो
अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो अल्लो मल्लो

अतिक्रमण तथा प्रदूषण मुक्त दुग्धमती अभियान

जनकपुरधाम । मधेश प्रदेशका मुख्यमन्त्री सतिशकुमार सिंहको अध्यक्षतामा बुधबार बिहान बसेको बैठकले ऐतिहासिक तथा धार्मिक महत्वको दुग्धमती नदीको प्राकृतिक बहाव क्षेत्र पहिचान गरी सीमा निर्धारण तथा उत्खनन गर्ने निर्णय गरेको छ । मुख्यमन्त्रीको मधेश भवनस्थित सरकारी निवासमा बसेको बैठकले धनुषाको क्षिरेश्वरनाथ नगरपालिका-५ स्थित दुग्धमती नदीको उद्गमस्थलदेखि भारतीय सीमासम्मको २९ किलोमिटरसम्म नदी अतिक्रमण हटाउने निर्णय गरेको हो । सो उच्चस्तरीय बैठकले विसं २०२४/२०२५ मा भएको नापीका आधारमा दुग्धमती नदीको सीमा यकिन गर्ने तथा सो कार्यका लागि आवश्यक प्राविधिक तयारी गर्न प्रदेशको ऊर्जा, सिंचाइ तथा खानेपानी मन्त्रालयलाई जिम्मा दिइएको छ । विभिन्न धार्मिक ग्रन्थका अनुसार अत्यन्त पवित्र मानिएको र पवित्र स्नान तथा पुजाआजाको लामो परम्परा रहेको नदी उद्गमस्थलदेखि तीन-चार किलोमिटरसम्म पूर्णतः अतिक्रमण र त्यसभन्दा दक्षिणतिर आंशिक अतिक्रमणको शिकार रहेको अवस्था दुःखद र दुर्भाग्यपूर्ण रहेको ठहर गर्दै मुख्यमन्त्री सिंहले अतिक्रमणमुक्त दुग्धमतीको योजना कार्यान्वयन गर्ने गृहकार्य थालेका थिए । त्यसअन्तर्गत नदीको याविक सीमा यकिन गर्ने, उत्खनन

गर्ने र प्रदूषणमुक्त बनाउन प्रदेश सरकारले अग्रसरता लिने ठुंगोमा उनी पुगेका थिए । बैठकले अतिक्रमणमुक्त र प्रदूषणमुक्त दुग्धमती नदी अभियान तीव्र गतिमा बढाउने निर्णय गरेको छ । प्रदेश सरकारको सो अभियानमा अग्र सरोकारवालाको समेत सहभागिता रहनेछ । बैठकमा ऊर्जा, सिंचाइ तथा खानेपानी मन्त्री शेषनारायण यादव, प्रदेशका प्रमुख सचिव लोकनाथ पौड्याल, वृहत्तर जनकपुर क्षेत्र विकास परिषद्का अध्यक्ष शितल साह, ऊर्जा, सिंचाइ तथा खानेपानी मन्त्रालयका सचिव जक्की अहमद अन्सारी, धनुषाका प्रमुख जिल्ला अधिकारी रामराज कडरिया, नेपाल प्रहरीका नायब महानिरीक्षक यज्ञविनोद पोखरेल, सशस्त्र प्रहरी वलका नायब महानिरीक्षक कालीदास जैवजी, सडक डिभिजन कार्यालय जनकपुरका डिभिजन प्रमुख दिपककुमार भा, धनुषाका प्रमुख मालपोत अधिकृत विष्णुप्रसाद सिटौला, धनुषाका नापी अधिकृत कामेश्वर राउत लगायत सहभागी रहेका थिए । बैठकपछि मुख्यमन्त्री सिंहसहित बैठकका सहभागीहरू नदीको उद्गमस्थल र नदी प्रणालीको अवलोकन तथा निरीक्षण गरेका थिए ।

चाडपर्वको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरौं ।

चाडपर्वमा फजुल खर्च नगरौं ।

हाम्रा सांस्कृतिक पर्वहरूको जगेर्ना गरौं ।

मद्यपान र जुवातासजस्ता विकृतिको अन्त्य गरौं ।

नेपाल सरकार विज्ञापन बोर्ड

पत्रकार सम्मेलन, सभा, गोष्ठी वा बैठक गर्नुपरेमा हामीलाई सम्मन्त्रोस् ।

कुनै सभा, गोष्ठी, सम्मेलन, बैठक वा पत्रकार सम्मेलन गर्नुपरेमा ६० देखि ७० जनासम्म अटाउने क्षमता भएको हल मधेश मिडिया हाउसमा सम्पर्क राख्नुहोस् ।

शुल्क	सेवा
रु. ५०००- (पाँच हजार मात्र)	फोन, फ्याक्स, इमेल

मधेश मिडिया हाउस

हनुमानस्थानचोक, अनामनगर, काठमाडौं

फोन नं. : ०१-५७०६१४२, ५७०६१४१, ९८०६१४०४

ई-मेल : madheshmediahouse@gmail.com